

RŮST CZ – NOVÝ SOFTWARE PRO HODNOCENÍ RŮSTU DĚTÍ

Ing. Jana Vignerová

Státní zdravotní ústav, Praha

Pediatr. pro Praxi, 2006; 3: 171

Sledování hodnot základních tělesných charakteristik dětí a dospívající mládeže je nejjednodušším způsobem posuzování zdravotního a výživového stavu jedinců i skupin populace. Včasné rozpoznání odchylného vývoje tělesných znaků dítěte od předpokládaných hodnot může upozornit na výskyt vážnějšího onemocnění, na chybné výživové návyky, na psychické či jiné problémy dítěte.

Abychom mohli posoudit, zda vývoj tělesných charakteristik dítěte odpovídá jeho věku a zda tyto parametry jsou proporční, vztahujeme rozměry tělesných znaků k referenčním údajům, které jsou k dispozici pro danou populaci. Nejčastěji jsou tyto údaje publikovány ve formě růstových (percentilových) grafů. Jako většina národních a regionálních referenčních údajů jsou i růstové grafy pro českou populaci založeny na průřezových studiích. Současné používané grafy vycházejí z hodnot 5. a 6. celostátního antropologického výzkumu dětí a mládeže z let 1991 a 2001.

Doposud byly grafy využívány v tištěné formě. Postupné rozšiřování výpočetní techniky nás však vedlo k vývoji software, který by měl umožnit jednoduché využívání růstových grafů lékaři i rodiči (grant č. NR/7857-3). Pomocí tohoto programu je možno vytvářet databázi naměřených hodnot tělesných rozměrů vyšetřovaných dětí i jejich opakovaných měření. Jednotlivá měření se promítají do růstových grafů, takže pak můžeme sledovat individuální růstovou křivku všech rozměrů. Najedeme-li v grafu kurzorem na bod, který znázorňuje naměřenou hodnotu, objeví se v okénku přesné percentilové zařazení dítěte i jeho zařazení při přepočtu na výškový věk.

Veškeré grafy s údaji o dítěti je možno tisknout, software umožňuje i tisk prázdných grafů. To dává pediatrům možnost poskytnout rodičům údaje o dítěti v tištěné podobě, případně předat tyto údaje odbornému pracovišti. Součástí software je také me-

todická část, kde je názorně předvedena technika měření jednotlivých rozměrů a vysvětlena metodika konstrukce grafů, a část, která popisuje, jak hodnotit růst jedince. Práce s programem je jednoduchá, je k dispozici i podrobná nápověda.

Na rozdíl od software, které jsou dosud k dispozici od jiných autorů, jsou růstové grafy konstruovány na základě originálních dat, a jsou tedy přesnější. Vedle základních grafů tělesné výšky, hmotnosti a BMI je software rozšířen i o grafy obvodu hlavy, paže, břicha a boků. Sledování obvodu hlavy je nutné u dětí do 3 let, obvody paže, břicha a boků jsou důležité např. při sledování snižování hmotnosti v průběhu redukčního procesu. Program je určen především praktickým pediatrům, případně rodičům.

Program Růst CZ, verze 2.0, naleznete na stránkách firmy Lilly, www.lilly.cz a dále na stránkách Státního zdravotního ústavu, www.szu.cz a Centra zdraví a životních podmínek pod heslem Růstové grafy.